

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН У 6 Ч. ПРЕ ПОДНЕ

УРВЉУЈЕ ОДБОР

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092.

БРОЈ 5 ПАРА

Стан Редакције и Администрације Космајска ул. бр. 22

Отлази се дају у Администрацију. Цена утврђена.

Неплаћена се писма не примају. — Рукописи се не враћају.

Писма, рукописе, новац и све остало што се односи на лист, слази власнику листа

Евакуисање Галипоља

СОЛУН 18 августа

Овога часа стигао је телеграм из Атине, да Турци журно евакуишу Галипољско полуострво, да не би били опкољени од англо-француских трупа које се искрцавају код Булаира.

Наш прес-биро још није донео ову вест.

Шта ће Бугарска одговорити?

Према депешама, које стигаше из Ниша, изгледа, да ће Србија предати свој одговор Четворним Силама на њихову демарш ноту за најкраће време. У Грчкој се унутарњи односи делимиче средише и Веницелос је предузео владу. Нема сумње, да ће и Грчка убрзо дати свој одговор. Четворне Силе су поново упрзвиле ноту Веницелосовој влади, према томе биће анулиран онај одговор Гуварисове владе.

Бугарска ће ускоро бити притешњена, да даде позитиван одговор. Први значај демарша и лежи у томе, што даљег безуспешног погађања не може бити. Четворне силе учиниле су притисак на Србију, Грчку, а без демарша учинише кораке и код Румуније, да се Бугарској уступи оно, што би изгледало да је праведно, не би ли само поново, мирним путем, дошло до балканског савеза. Рећи ће јој се: „ово што ти дају, довољно је, сада се мораш јасно одредити и изјаснити: је ли са нама, или противу нас, трећега нема“. Питање је, шта ће Бугарска на то одговорити?

До балканског савеза, добром вољом данашње бугарске владе, неће доћи. После Батенберга, краљ Фердинанд није послат у Бугарску, да ствара савезе за балканско ослобођење, него је послат, да омета и разорава то. У томе лежи значај немогућег споразума, а не у недовољној количини компезација. Да Бугарска избегне категорички одговор, она се зато већ фрмално спремила. Можда је Бугарска претходно тајним

путем дознала, што јој балканске државе уступају и да то избегне, она је учинила један дипломатски трик. Као што из Букурешта позитивно јављају, Бугарска је са Турском потписала уговор о својој „неутралности“. Четворне Силе, кад јој поднесу услове са компезацијама, она ће рећи: „дрцкан је то стигло, ми не можемо ступити у акцију, јер за неутралност везује нас уговор са Турском, којег по међународном праву морамо поштовати.“ На тај начин Четворне Силе стајаће опет пред „неутралном“ Бугарском. Тај дипломатски трик није изишао из бугарске главе, него из немачке, а циљ му је овај: Немачка се оптужује пред целим светом за непоштовање међународних уговора, за које немачки цар каже, да је то комадић хартије; и оптужује се за гажење неутралитета (Белгија). Сада Немачка хоће то исто да припише и Четворним Силама са Бугарском.

Тако ће да се вигра тај демарш, ако се буде управљало по дипломатској формалности, на коју се Немачка није никада обазирала. Бугарска нити сме од Немачке да ступи уз нас, нити има снаге, да чини нешто против нас.

Али бугарска „неутралност“ изгледа сасвим другачије од оне белгиске. У рукама Четворних Сила мора бити небројено докумената о бугарском контрабанду, учињеном Турској. Контрабанд пориче неутралност и

даје право сили и оружју, Бугарски гордијев чвор може само од енглеског челика сакована сикира најлакше и најповољније раздрешити. Најпосле до тога ће и морати доћи.

Рабош

У једном великом надлештву, на служби су два учитеља: један активан, један пензионар. Према најновијем наређењу, активни учитељ има повчане хране 8 динара, а пензионар 4 динара. У другом надлештву су на служби: један бивши царински указни чиновник и један бивши банкарски чиновник. Оба имају по 3 динара повчане хране. Бивши државни чиновник зато, што није активни; а банкарски зато, што је бивши?!

Аргус

Утврђивање Варне

— Бојаван од руске црноморске флоте —

Букурешт, 18 авг.

Из доузданог извора сазнаје се да Бугари грозничаво утврђују варош Варну пошто страхују да Руса не изврше искрцавање на томе месту у случају да Бугарска првђе уз Двојни Савез.

Залив Варне је необично јако и бражљиво миниран. Све куле светиље су уништене.

Оружанн сукоб

На бугарско-румунској граници

Букурешт, 18 авг.

На бугарско-румунској граници код места Коргал-Тепе дошло је јуче до озбиљног сукоба између румунских граничних жандарма и бугарских чувара. Погинула су двојица са обе стране. Има више рањених.

Изгледа да ће румунска влада уложити протест код

бугарске владе поводом овог случаја, пошто се утврдило да су бугарски чувари кривци.

Национална економија

Пажња нашој општини

Нашој општини обраћамо пажњу на једно, опет од главних, животних питања. Не чинимо из зле намере.

Општина је наша наредила, да се говедина које једанпут недељно. То наређење има своје дубље основе и ми их примамо. Али у извршању овога наређења има нешто, што ипак повлачи за собом опасност по живот грађана. Та опасност лежи у овоме.

Неки наши касани, у тежњи за већом заслугом, приликом тога једнедељног клања, кољу много више, него што то заклано месо могу продати за један или два дана, док је то месо, са здравственог гледишта, још употребљиво. Месец август, па и септембар имају и имаће вруће дане, а међутим је у нас оскудица у леду, онда је природно, да то месо трећега дана, не би било за употребу. Међутим, код нас има света, који хоће само месо, не обзирају се на хигијену и онда се позављају болести, од којих се наше грађанство треба свим принудним мерама заштитити. Лекари су забринули доношење зелених шљива на пијацу и то је посве оградано. Месо је куд и камо значајније, од свега осталог, осим хлеба. Спречити и отклонити болест, то је циљ хигијенске методике и то је лакше отклањати и спречавати, него ли болест, која узме маха.

Наше је скромно мњење, да општина прегледа радње лаших касала, да по могућству одмери, колику дотични касани има потрошњу говећег меса највише за три лана и да му се према томе одреди број говеда, по тежини, колико их сме заклати једном недељно, тако, да сво месо распрода најдуже за три дана. Боље је не имати поковарено месо, него тровати народ. Ми смо у добу обилатог поврћа, а оно је и здраво и хранљиво и може потпуно месо надокнадити. Истина је, нама, који нисмо научили на оваке строгости, које

су у другим земљама редовне и обичне, изгледаће мало драконски, али онај, који незна сам своје здравље да чува, дужна је власт да то учини.

Женски свет

Љубав у Енглескиње

„Кад на огњишту божанских страсти у крајевима вреле Француске престане да букти огањ сливених осећања двају срца, тада заостали хладни угарак однесе вихор на Британско Острво, да га тамо запали варница енглеске љубави и на онда тиња, без пламичка, у неравностом жару док не сагори.“ Тако слика Леди Мери љубавну везу вреле Француске и млаке Енглеске. Њени даљи списи овако представљају љубав Енглескиње, која тиња, без пламичка, у неравностом жару.

„Енглескиње је послужила Ничеу за састав његове познате реченице. Љубав је у најлепшој форми представљено најдражење сексуалних осећања“. Најлепшу форму тога осећања Ниче је видео код Францускиње. И кад је хтео да позна извор његовог постанка, он се случајно осврнуо на Британско Острво, и нашао је у хладној Енглескињи задовољење своје љубопитству.

„Енглескиња је неспособна да своју љубав окити цвећем и свилом, да је прикрије под меки и мирисни мрак зимских плишаних салона — она њу оставља голу и чисту, ужива је као што ужива чашу хладне воде или јако крвав роџ-беф. Али она ће остати у љубави исто онако доследна и тачна, као и у часовима гимнастике и часовима борбе за равноправносту с човеком.“

„Францускиња је у љубави плава, пуна парфена љубичица; Енглескиња је корен овог дражесног цвета.“

Зор.

Шала

Жена: Пред вратима чека један блесав човек; да ли да му дам што?

Човек: Гле, молим те, а ко мена даје?

Војска за турску

— Аустрија је спремила 4 корпуса за Турску —

БУКУРЕШТ, 18. августа.

Румунски лист „Димињаца“ саопштава из сигурног извора, да се на румунској граници у Буковини налазе четири аустријска корпуса, који су спремни да у сваком погодном часу крену преко Румуније у помоћ Турцима.

Аустрија је уверена да се Турци не могу још дуго држати на Галипољском полуострву, ако им се не пошаље помоћ.

Искрцавање код Булаира

— Пред скорим падом Галипоља —

СОФИЈА, 18. августа.

Овде је стигла вест из Цариграда да савезници искрцавају огроман број аустралијских трупа код Булаира, да би принудили Турке на капитулацију на Галипољском полуострву.

Вест је потврђена и са званичне стране

СРБИ

Њихов положај у А-Угарској

Положај Срба у суседној монархији је увек био тежак и очајан, али само с том разликом што су у Аустрији раније владале уставне прилике које су својим присуством и својом фактичком вредношћу барем у неколико штитиле и гарантовале мирнији и обезбеђенији положај Срба, али данас су све те заштитнице уклоњене и скинуте и на тај се начин дало потпуног и широког маха изливању беса и терора шовинистичких Мађара и охолних Немаца. Стање наших сународника у двојној монархији данас је до крајности црно, обележено страховитим терором и тиранијом у земљи. Судбина Срба у Аустрији је у пуном смислу речи најтрагичнија. Наша браћа и по вери и по осећањима и по истоветним жељама, наши многобројни сународници, силом свога државног положаја и ствар-

ном немогућношћу да из њега изиђу, приморани су и доведени у једну страховито неугодну и трагичну ситуацију: да војују противу своје рођене, најрођеније браће, приморани су да сопственом руком и собом направљеним оружјем проливају крв своје једине браће. И зар има у свеуу трагичнаје ситуације! Приморани су да гину у борби за одбрану оне земље коју неодољиво и смртно мраз, и то можда још на земљишту своје браће, на земљишту које сматрају за свето, богодано и неприкосновено.

У опште, судбина свију Словена у Аустрији никада није била ружичаста и срећна, па према томе ни данас не може бити јаручија, али ипак од свију народа у Аустро-Угарској најтежа и најјаднија је судбина Југословена, Срба, у толико прешто Срби то нису заслужили. Оданост и лојалност Срба Хабсбурговој династији и монархији су опште познате и наглашене, али све то ни у прошлости није ни мало вредело нити у садашњости има какве

стварне вредности. Срби се у суседној монархији не третирају онако како се остали њени поданици третирају, они се сматрају као једна понижена а инфериорна раса која има само у толико вредности у колико служи за остварење разних политичких и економских циљева аустро-угарске монархије. Наш се елементар тмао рачуна као чанилац само у давању и примању разних тешких обавеза и терета у земљу, и наче у уживању неких националних и државно-правних бенефиција и добротинастава, он не значи апсолутно ништа, у том погледу његов значај је раван нули. То је један елемент који има само дужности, а никакво права.

Међу савезницима

Енглеске и француске мисије на италијанском фронту

Рим, 17 августа

Данас су овде приспеле две велике санитарске мисије за италијански фронт. Једна је послата из Енглеске, а друга из Француске. Мисије ће се одмах распоредити на фронту.

На Западу

Успех француских авијатичара

Париз, 16 авг.

Службени извештај од 15 августа:

Јако и успешно бомбардовање немачких ровова у области Њепора и северно од Араса. Водила се борба рововским оружјем на сектору Кевајера. У Аргона је наша артиљерија пресекла у самом покушају непријатељско бомбардовање код Фај Морт, Мари Терез, Сен-и-Бера, и у Вогевица. Јутрос око 10 часова су се упугала ка Паризу немачких аероплана, али нису стигли своје циљу и бацили су тамо неколико бом-

би на Ножан-сег-Мори, Монкоранси, Монфермеј, Робенкур и Комјејен. Само је у вароши бало две жртве две болничарке и једно дете убијени. Чим су непријатељски аероплани примећени на њих се одмах пуцало на разним тачкама њиховог пута и француски аероплани су их гонили. Команданг једне наше ескадриле гоняо је један немачки аероплан на 3600 метара и оборио га је северно од Сан Раса. И аероплан и пилот нађени су изгорени.

Краљ Алберт

— Белгиски краљ посетио је фронт на Ени —

Париз, 17. авг.

Белгиски краљ Алберт у пратњи француског министра војног г. Малерана и генералисима Жофра објашао је француски фронт на Ени.

Свуда је био бурно поздрављен од француских војника.

Бугарска Захвалност

— Како се Бугари одужују својој ослободитељци —

Петроград, 18. авг.

У овдашњим званичним круговима осећа се огромно негодовање против Бугарске, чији је посланик у Вашингтону рекао пред неколико угледних амерачких новинара, за бугарски народ би било самоубиство када би дозволио, или шта више помагао Русију да завлада Цариградом. Тада би Бугарска била друго издање несрећне политике!

На мору

— Енглеви уништили два подморска брода —

Лондон, 14 авг.

Енглески адмиралитет јавља, да је авијатичар Артур Бегсворт бацао бомбу и

потопио немачки подводни брод у непосредној близини обале Остенде. Пре тога један наш контра торњер пронашао је место где је се подводни брод сакрио. Немачки адмиралитет овога пута одступио је од свога правила да ништа не јавља о губитцима својих подводних бродова и приликом овог бриљантног успеха нашег авијатичара јавно је тај случај. То што Немци до сада нису јављали своје губитке у подморским бродовима било је разлога што и сами нису били у могућности сазнати када су и на коме месту досада губили те своје бродове.

АУСТРИЈСКИ АЕРОПЛАНИ

— Летели над Брешчиом —

Рим, 17. августа

Јутрос су два аустријска аероплана летела над Брешчиом (Ломбардија) и бацили на отворену варош преко 15 бомба које нису причиниле никакве материјалне штете, али су погинула четири лица из грађанског реда, један војник, и њих осморо тешко рањени опет из грађанског реда.

При повратку на аероплане је пуцао, али без успеха.

Трговински аташе

— Поводом трговинског уговора између Грчке и Споразума —

Атина, 18. авг.

Енглеска влада поставила је при своје посланству у Атини нарочитог аташеа за чисто трговинске послове.

То је учињено поводом закључења трговинског уговора између Грчке и Четворног Споразума.

Поклок угља

— Енглеска је добила 100.000 тона угља на поклок —

Лондон, 17 авг.

Трансвалска угљарска компанија јавестила је енгле-

ВОЈНА СИТУАЦИЈА

АУСТРО-НЕМАЧКЕ АРМИЈЕ

(Од пуковника Репингтона својег стручњана лондонског „Тајмса“)

Преко је потребно да имамо што тачније и јасније преставе о садашњем распореду непријатељских снага на Истоку и Западу. Пре неколико недеља руска је влада објавила тачан извештај о тадашњем стању ствари. По том извештају, почетком рата, Немци су послали на Запад шест седмина своје снаге. Доцније неке су јединице биле пребачене на Исток, али на њихово место послане су одмах друге трупе у Француску и Белгију. Благодарна свом централном положају Немачка је у стању да по вољи бира своје главне војаште и да ту при-

купи масу својих трупа. Савезницима не остаје ништа друго него да сваки привеже за свој фронт што већи број немачких трупа и да их постепено изнурава, докле Савезница не буду постигли бројну надмоћност и не буду се снабдели муницијом.

Веста о сталном пребацивању немачких трупа са западног фронта на источни ваља примати са резервом. У марту 1915. приликом гадашње Хиндербургове офанзиве, тврдило се да је доведено из Француске шест армијских корпуса. Кад се даље испитала ствар видело се да је Хинденбург доиста добио шест нових корпуса, али да је само један од њих био узет из Француске, наиме 21. корпус и да је тај један био одмах замењен на Западу једним новоформира-

ним 41. корпусом. Осталих пет корпуса били су преведени с једне тачке источног фронта на другу или су биле трупе скорашње формације.

Поред пет милиона обучених војника које је мобилисала Немачка има још четири милиона резервиста, и према томе није ни малочудно ако од времена на време изводи на појединим тачкама свежје трупе. Савезница с тога треба добро да пазе да овда овда Немци не постигну бројну надмоћност према њима.

Месеца маја и јуна када је немачка офанзива у Галицији била у пуном јеку, Немци су имали свега 141 дивизију, од којих су се од прилике 92 налазиле на Западу а 49 на Истоку. Изјави део активних немачких корпуса био је на западу, — на име 3., 4., 5.,

6., 7., 7., 9., 10., 12., 13., 14., 15., 16., 18., 19., и уз то тра баварска корпуса. Сем тога на Западу су се налазиле и педесет четири дивизије резерве, ерзара, ландвхра и ландштурма. На источном фронту била је само гарда, 1., 2., 11., 17., 20. и 21. активна армијски корпус, и тридесет и пет дивизија резервних трупа. На тај начин, скоро две трећине немачке војске, и то осамнаест од двадесет и пет првобитних активних армијских корпуса, налази се још на западном фронту.

Из Петрограда јављају да су у јулу нове трупе пребачене са Запада на Исток. То је могућно, али ни за једну јединицу активних армијских корпуса са Запада није се то могло посебице утврдити. Руси су заробили војнике 21. пука, али тај пук припада 17. ар-

мијском корпусу која је увек био на источном фронту. Што се тиче 54. и 58. дивизије за које се каже да су виђене на источном фронту, оне припадају там четрнаест новим дивизијама о којима сам недавно писао. Две од тих дивизија, на име 119. и 11. баварска отишле су на исток, чим су биле готове, и ако су после тога још и две друге за њима отишле, то значи да су од тих четрнаест нових дивизија четири сада на истоку.

Могућно је да су још и неке друге трупе ту доведене, али се не зна, да ли су те трупе са францускога војашта, или какве нове формације. У намери да нас обману, и колико год могу више прикрију оно што су на истоку саремали, Немци су пуштали гласове да прикупљају трупе на западу.

ску владу да јој ставља на расположење 100.000 тона првокласног каменог угља. Енглеска влада је свесрдно примила поклон и дубоко се заблагодарила потпуној компанији.

Крв није вода

Револуција Југословенских свештеника

Њу-Јорк, 14. VIII. У Чикагу и Пицбургу одржали су православни и католички свештеници два митинга којима су присуствовали Срби, Хрвати и Словенци. Митинзи су усвојили резолуцију о ослобођавању свих јужнословенских народа и о њиховом уједињењу са Србијом и Црном Гором изјављујући да разлика у вери не може може сметати Уједињењу. У резолуција је истакнуто да је стална вјерска толеранција Србије гаранција за слободу у исповедању вере. Јужно словенски свештеници одобрени су све равније митинга који су се пре тога одржали.

После одлуке

— Признање Србији —

Париз, 13. авг. „Тан“ пише: Срби хоће да доврше своје народно јединство. Српско становништво у Аустрији треба да се групише око краљеване Србије у границама остварења ове оправдане земље. Тако ми тумачимо резолуцију српске скупштине. Блада краља Петра неће да на себе прими одговорност у случају одбијања Бугарске. Србија ће имати заслуга у случају решања Бугарске да потпомаже Четворни Споразум; али, ако Бугарска не би дала свој пристанак, Србија би ипак заслуживала да јој се укаже захвалност. Нишка резолуција ће приморати Бу-

гарску да се изјасни. Србија, која сада води трећа рат, има огромног интереса да ускори крајњу победу, којој ће отварање Дарданела врло много припомаћи. Србији је суђено да последња на Истоку претрпи немачку офанзиву, те са тога њој је у интересу да рачуна на пријатељство својих суседа. Савезници морају победити, пре но што сами буду изнурени прекомерним продужењем напора. Жртве ће бити мање тешке, ако буду упоређене са циљевима који се имају постаћи и са несрећама које ће наступити после пораза.

Дневне вести

Министарска седница

Јуче пре подне одржана је у кабинету шефа владе министарска седница. Седница је трајала пуна два часа. Г. Пачу министар финансија није присуствовао овој седници.

Црногорски Престолонаследнички пар

Црногорски Престолонаследнички пар који се у своје путу за Италију задржао у Атини, продужио је јуче свој пут.

Држања самосталаца

Јуче по подне одржао је главни одбор самосталне странке седницу под председништвом Јаше Продановића, подпредседника странке. На овој је седници решавано о држању странке.

Војвода Путник

У нашим политичким се круговима очекује долазак војводе Путника. После свога бављења у Нишу, где ће бити одржана једна седница на којој ће присуствовати и војвода — војвода Путник ће отпутовати код Краља у Тополу.

Г. Чапрашиков
Бугарски посланик на нашем двору г. Чапрашиков, посетио је г. д-р Јована Јовановића, бившег посланика на бечком двору, помоћника Министра Иностранних Дела.

Државни Савет

Државни Савет, који је до сада држао своје седнице у Крушевцу преселиће се за неки дан у Ниш. Пресељавање Државног Савета у Ниш тумачи се потребом да Савет буде у што јачој вези са владом и представништвом скупштине.

На путу оздрављења

Др Војаслав Суботић, (млађи) за кога смо пре неки дан јавили да је тешко оболео, на путу је опорављења.

Занатске Школе

Наредбом министра привреде почетком месеца септембра отвориће се Занатске школе у овим варошима нових крајева: Кривој Паланци, Дојрану, Струги, Ораховцу, Прешеву, Дебру, Новој Вароши, Урошевцу, Кочанима, Герову, Вучитрну, Крушеву, Радовишту, Бевђелији, Куманову и Пријепољу.

Затварање станица

Наредбом министра грађевина укинуће се од првог септембра, све поштанско-телеграфске станице у бањама, пошто је бањска сезона у главном прошла.

Вагони за угљ

Средишни одбор народних посланика успео је код Инспекције Врховне Команде, да подејствује да му се стави на расположење сваког дана по 50 вагона, за пренос угља у вароши где се осећа оскудица у гориву.

Достојна успомена

Г. Димитрију Гавриловићу, жандармериском поручнику погинула су два једи-

на брата, капетани: Светозар и Михајло у борби против српског дин душманина. Желећи да остави вечиту успомену на своју браћу, он је изабрао пут и начин, да том успомеом подигне и живи спомен, татури сузе невољницама, којих данас имаде врло много. Тако положио је по 200 динара фонду сиромашних студената универзитета, 50 дин. фонду породица изгинулих официара и 20 дин. преко нашег уредништва фонду за подизање дома за ратничку женску децу у Врњцима.

Оваки су спомени трајнији и вечнији, а значај им је већи, јер чувајући сећање мртвих подиже живот новом нараштају.

Помен

Љубица А. Марковићка са децом даваће у уторак 25 о. м. у свилајначкој цркви полугодишњи помен своје супругу — оцу пок. Аксентију Т. Марковићу

трг, и благајнику Ресав. Кред. Завода.

Моли пријатеље и познанике да овом тужном помену присуствују.

Ото Вајс:

Ованви омо

(АФОРИЗМИ)

Заљубљени уверавају, да на свету постоје само две личности.

Поступај према сваком не само са оним поштовањем које он заслужује, већ и са оним које не заслужује — па ћеш у друштву бити радо примљен.

О пољупцу

— P. de G. —

Цвеће треба заливати водом, а љубав пољупцима.

Пољубити лепу девојку ма и силом — није грех.

Шумљење морских тала, заљубљеним душама изгледа да чују звуке пољубаца.

Последње вести

Наше бојиште

(Извештај Врховне Команде)

— На Савском фронту —

КРАГУЈЕВАЦ, 18. августа

У току 16. августа на савском фронту нашим пешадиском ватром прекинута је непријатељу утврђивање према Јовичиној бари и Скеланској ади.

На истом фронту према Фзнеку водила се између нас и непријатеља краћа артиљериска борба у којој је једна наша батерија врло брзо успела да пронађе непријатељска оруђа и ућуткала их са неколико зрна.

Од Риге до Золотаја

— Огорчене борбе дуж руског фронта —

ПЕТРОГРАД, 15. августа

Саопштење главног генералштаба од 15. августа: У области Риге није било промена. У правцима Фридрихштата настављају се упорне борбе. Непријатељ покушава да пробије линије ка железничкој прузи Крајцбург—Мятава. На путевима ка Вилни, из једној обали Вилне, између ње и Њемена, непријатељ је у

Али, у те се гласове не може веровати, јер се на западу нису могле открити никакве нове јединице. Са друге стране, не треба забораваити да су код оних немачких јединица које се већ налазе у Француској, попуњене све празнине, и то у неколико регрутима од 1915., а у неколико на брзу руку обученим трупама ерзаца и ландштурма. Могућно је да је на тај начин доведено на запад 300 до 400.000 резервиста, и стога, баш и да је на исток било пребачено и нешто мало више армијских корпуса, но што ми то овај мах знамо, укупна немачка снага на западу може ипак бити већа него што је била месеца маја, када је износила око 1.700.000 људи.

Остатак резервиста вероватно послат је на исток,

и како се увек рачунало да ће се ту појавити још и једно пола туцета нових немачких корпуса, то Немачке трупе на истоку могу једно на друго изнети шездесет давазија а и нешто мало више. То би значило да Немаца, не рачунајући Аустријанце, има према Русима око 1,250.000 душа. Могућно је да Аустрија има преко 1,000.000 људи, али како је половину тих трупа морала одвојити према Италији и Србији, а нешто и према Румунији, то комбиноване Аустро-Немачке трупе, по свој прилици, не превазилазе 2.000.000. Ако су сем оних трупа, за које знамо, још неке друге одвучене са западног фронта, оне су вероватно узете тога ради, да замене оне аустријске трупе које су биле послане на Изонцо и Трентино. То непрестано

одвлачење аустријске снаге на италијански фронт мора задавати велику бригу немачкој врховној команди. Не смемо се заваравати вадом да је Немачка већ исцрпила своје резерве. Ако претпоставимо да она, укупно, на оба фронта, има око 4.000.000, и ако узмемо да је изгубила око 2.000.000 онда јој остају још 3.000.000 на расположењу. Колико се од тих људи мора задржати у земљи због рада у фабрикама, не можемо знати, треба имати на уму да су Немци у великој мери употребљивали жене за фабрички рад, и да су гледали да привуку повољним надницама раднике из неутралних земаља. Према томе, мора се рачунати с могућношћу да Немци употребе све оне који су за војску способни. Али, с друге стране, то ће све бити

трупе лошије каквоће, и што је главно с погледом на велике немачке губитке, извесно је да идуће године Немца неће моћи одржати досадању бројају снагу својих трупа.

Анедоте

Из живота великих људи —
Кад је Диоген, пожелео да буде јак Антистену, он оде и понуди се томе њошкуну. Он одбије да га прими у своју школу; али се Диоген некако нададе одбити. Најзад, Антистен, кад је видео да му Диоген не да мира, и да га лепим неће моћи да одбије, једном приликом потегне на Диогена неку чворновату штанину, уз претњу: „Убићу те, ако се одмах не очистиш одавде“.
„Удри“ одговори Диоген — „али овај да не можеш наћи довољно велику батину, којом би био у стању да утучеш моју тврду намеру“. Антистен побегне оваквим држањем, прими Диогена у своју школу.

Из дечијег света

Што је много, много је.

Перица дотрча тетка Зорка плачући и поче кроз сузе и уздахе да се жали како га је тата тукао. На то ће му тетка Зорка речи: „Ако, Перице, то је добар знак. Пословица каже: ону децу коју тата воли — ту и туче“. Перица преста да плаче и трљајући стражњицу одговори: „Јест' али мене тата и сувине воли.“

МИСЛИ

— Скупља Вер —

У најгоре политичаре спадају — страх и нада.

Љубав је цвет, који ваља неговати у башти верности, а заливати га пољубцима.

Кад неко пред тобом грди неког, који није ту, онда ти у исто време вели: Само твоје присуство задржаваме да и тебе не изгрди.

току 13. и 14. августа водио офанзиву коју наше трупе противнападима задржавају.

На Средњем Њемени и фронту између Бобра и Пропета наше су трупе 13. и 14. августа задржавале борбама непријатељеву офанзиву. Непријатељ је нарочито јаче наступао у правцима северно од Бјелостока, дуж западне ивице шуме Бјелојежа и на путевима ка Кобраку.

На десној обали Буга непријатељ је 13. августа отпочео да наступа из области Владимир Волошки у правцима Торчин, западно од Луцка, Локачи ка реци Луди и Нормуна. На том фронту отпочеле су борбе. На горњем току Буга, Золотаја Липи и Дњестру непријатељ је ноћу 14. августа и идућег дана покушао да нас нападне на много секција нашега фронта, водећи офанзиву са необичном упорношћу у области Нордбана и западно од Подлајца где је непријатељ успео да се утврди на левој обали Золотаја Липи.

На аустро-румунској граници

Аустро-Немци се утврђују и подижу утврђења

БУКУРЕШТ, 18. августа
Аустро-немачке трупе се веома грозничаво концентришу и утврђују на румунској граници.

Утврђено је да је у Буковини сконцентрирано четврти аустро-немачка корпуса. У целој земљи се осећа грозничаво узбуђење. Верује се да је сукоб неминован.

У Атини

— МанIFESTације у корист рата —

АТИНА, 18. августа
У недељу је одржан митинг, после кога су приређене бурне манифестације у корист рата уз Силе Споразума.

ОБУЋАРСКА РАДЊА
ЈАНИЋИЈА СТЕРИЈАДИСА
— ПАЛАНКА —
ПОТРЕБУЈЕ РАДНИКЕ
Плаћа по својој тарифи, и то: мушке 6 динара, женске 5 динара. Посео сталан. 255, 11-15

БЕОГРАД
 ЦВЕТНИ ТРГ
 ЖИВКОВИЋА
 АЛЕКСАНДРА Д.
 КОЛОНИЈАЛНА
 БАКАЛСКА РАДЊА
 ПРОДАЈА АНГРО И ДЕТАЉ

АНТОНИЈЕ ЂОРЂЕВИЋ
ШПЕДИТЕР
БЕОГРАД САВА
Јавља својим муштеријама и осталом трговачком свету да врши експедиције како увоз тако и провоз за унутрашњост Србије.
259 8-10

Издања књижевне
С. Б. ШВИЈАНОВИЋА
— Београд —

Исидора Секулић
ПИСМА ИЗ НОРВЕШКЕ
Дин. 2-50

Милица Јанковић
ИСПОВЕСТИ
Дин. 2-50

Антон Чехов
ОДАБРАНЕ
ПРИПОВЕТКЕ
Дин. 3-

Алфонс Дод
САФО
РОМАН ИЗ ПАРИСКОГ ЖИВОТА
Дин. 3-

Ст. Винавер
ПРИЧЕ КОЈЕ СУ ИЗГУБИЛЕ
РАВНОТЕЖУ
Дин. 1-20

НАГРАДИЛО
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
ДУШАН МИЛ. ШИЈАЧКИ
БАЛКАНСКИ РАТ
1912 — У СЛИЦИ И РЕЧИ — 1915
ХИЉАДУ СЛИКА
свих погинулих и умрлих официра, војсковођа, градова, предела, ратних трофеја и т. д.
ХИЉАДУ ЧЛАНАКА
у којима су опширно и верно описане све кетне борбе и херојска дела појединаца.
Осамдесет штампаних таблица великог фолно формата у двоstrukим врло елегантним тврди корицама.
Цена 12 динара
„ДЕЛО“ и сва дневна штампа најлепше оценили.
ПОРУЧБИНЕ СЛАТ:
Д. М. ШИЈАЧКИ Државна Штампарија Београд.
Ко пошаље новац на четири књиге пету добија на дар.
250 11-10
Свесловенска Књижарница отворена је.

ПЕЧАТОРЕЗАЧКА РАДЊА ИЗ БЕОГРАДА
Мирка Ерленвајна
Обреновића улица преко од „Руског Цара“ у НИШУ
Прима поруџбине печата и штамбиља. Гравира златне и сребрне ствари, израђује брзо и солидно по умереној цени. На захтев шаље свој илустровани ценoвник.
274 4-10

Имам на продају 600 буради
пекмезарских добрих: коме је потребно нека се обрати потписатоме:
Љубомир Ристић
хотелијер „Касина“ у Крушевцу.
271 5-20

ТРГОВИНА
Цветка Ђорђевића
У МЛАДЕНОВЦУ
Има на своје стоваришту и увек у великој количини:
Кафе I и II врста
Плавог камена
Церезина
Парафина
Есенције
Коњака
Сајуна за веш и чистио
Рајлука
Бисквита
Чоколаде све величине
Суве, свилене и филоване
бонбоне
Фиде у сандуцима од 5, 10 и 25 кг., као и све остале сорте колонијалне робе
ЖЕЛТИНА МАШИНСКОГ, БЕЛОГ, ЦИЛИНДЕРА, ВАЗЕЛИНА, и осталих потреба за вршалице
Продаја ангро, а цене најповољније
235 —9

ЧИТАЈ

КАФАНА
„АРАПИН“
Чича Панте Костића
МАКЕДОНСКА УЛИЦА

Точи сваки дан изврсно пиво из Парне Пиваре И. Бајлони и даје га:
чаша 0-30
кригла 0-50
Поред доброг пива, располаже и са мезелуком финим а јефтиним.

ЛОМНИЧКА КИСЕЛА ВОДА
Закупац сам Ломничке Киселе Воде. На стоваришту у имам воде у флашама од 1/2, 3/4, и 1 литар. Ко потребује нека се изволи обратити потписаном закупцу.
Ко жели, може послати кога са флашама на извор или потписаном, где ће добити потребно одобрење за воду.
За ближа обавештења може се свако обратити закупцу
Љуб. Ристићу
гостионичару хотел „Касина“ Крушевац.
193-30-

Нашем никад незаборављеном и непрежаљеном сину и брату
Милутину Дрожићу
Њаку нареднику VIII пука I позива и железни чиновнику који херојски положи свој млађани живот на олтар отаџбине 27 августа 1914 године даваћемо годишњи парастос 25 августа у селу Стублинама код цркве у 11 сати пре подне, молимо сроднике и пријатеље и Милутинове другове који се налазе ту близу да изволе присуствовати овом тужном помену.
Вечито ожалостнени:
Отац: Срећко; мајка: Јаглика; сестра: Миленија; баба: Ката; стричеви: Матеја, Живота; ујаци: Антоније, Панта; тетка: Кристина; теча: Живко Карин; браћа од тетке: Душан Димитријевић машиновођа, браћа од стричева: Милија и Милован; снаја: Радмила и остала родбина.
276 1-2

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН У 6 Ч. ПРЕ ПОДНЕ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092.

БРОЈ 5 ПАРА

Стан Редакције и Администрације Космајска ул. бр. 22

Огласи се дају у Администрацији. Цена утврђена.

Неплаћена се писма не примају. — Рукописи се не враћају.

Писма, рукописе, новца и све остало што се односи на лист, слаш власнику листа

Аустрија и Румунија

БУКУРЕШТ, 19 августа

Нагомилавање аустријске војске на румунској граници учинило је, да је румунска влада извршила све припреме, да у часу напада од стране Аустријанаца изврши општу мобилизацију. Напад се очекује сваког часа.

Букурешки мир

Букурешки мир помаља свој рог. Основа тога мира је, да се балканске државе: Румунија, Грчка и Србија међу собом помажу и да, одржавајући равнотежу балканских држава према данашњим границама, не дозволе Бугарској икакво проширење. Кад је у последње време у Бугарској избила и ратоборност, да ће Бугарска напасти Србију, онда су Грчка и Румунија нашле за потребно, да у Софији опомену владу, да је Букурешки мир још у снази и да ће га потписнице одржавати у случају његовога гажења. Румунија је јавила у Софији, да ће на Бугарску поћи оног часа, чим би Бугара предузели што против Србије. Грчка је опет јавила, да ће се борити раме уз раме са Србијом противу Бугара. Према томе, неоправдана је ова бојазан, коју неки, страшливиог темперамента, хоће да глорифицирају и вечито хоће да претстављају опасност, да ће нас Бугарска напасти. У Бугарској данас постоји само једина снага, која је јака и жилава, а то је снага језика и снага новинарских утопија. Бугарска, као држава целокупна, не може ништа учинити; она је полумртва између Турске, као задишућег пријатеља. Она једино може да припрема комитске чете и да местимце изводи нападе на нашу територију, лажући свет, да су то незадовољници наших нових крајева; и може да протура гласове о својој тајној мобилизацији и може демонстративно да изводи неке вајне маневре око наших граница и може чак и већи број војске дисложирати око наше границе, по аустријском

систему страшења, то све може учинити, али озбиљан корак не може предузимати, јер је она унутарње немоћна, истрошена, политички растројена и без нужне ратне снаге. Једано би се могло догодити, кад би они у Софији, који су Бугарску довели до овога стања, хтели себе да спасу са државном катастрофом, онда би могли да учине један несмишљени корак, која за нас не би био опасност, него срећа; и то не само за нас, него за све наше савезнике и за цео европски рат. Тим кораком нестало би камен спотицања, који годину дана већ омета и везује сваге осталих балканских држава; Цариград би био, а снаге балканских држава биле би слободне; крвљу би према западу и европски рат би био брзо свршен.

Радош

Жали ми се јуче један учитељ, како београдска општина већ осам месеци не издаје станицу учитељима, и ако је председник свој долатак од 3000 дина примео.

— Ти се жалиш, рекох му ја, да већ осам месеци ниси примио станицу, а има сиротиње, која већ осам месеци није примила помоћ. Не очајавај, исте сте среће!

Аргус.

Пренк Баб Дода

— Малисори изјављују своју лојалност —

Цетиње, 19. авг.

Малисорски првак Пренк Баб Дода дошао је на Цетиње, где је примљен код краља Николе.

Сазнаје се да је Пренк Баб Дода изјавио у име

својих саплеменјак лојалност црногорском краљу и да они немају никакве везе са немачким а аустријским агентима, који изазивају смутње по Арбанији. Изјави Додина учинила је добар утисак на цетињске званичне кругове.

Немачки губитци

Од почетка рата до 2 августа

Рим, 18 августа
Италијанска Телеграфска Агенција дознаје из Цириха, да према последњим немачким листама о погинулим и рањеним Немци су имали укупно од почетка рата до 2 августа преко 2,400.000 губитака, од којих су 48.000 официри.

Национална економија

Мали резиме.

У последњим бројевима нашега листа, говорили смо о најбитнијим потребама нашега опстанка. Свуда смо апострофирали, да је олакшица, па чак и питање, нашега живота у рукама Меснога Одбора. Он је предузео у своје руке најхуманији задатак у ратно доба, да олакша, или јасније речено, да омогући живот оних, који су у позадини без права слободнога свога деловања. Према томе, значај Меснога Одбора лежи у борби са нехуманим гресистима и нечовечним ситуацијама, који се не базирају на живот својих суграђана. У тој борби Месни Одбор мора узети становиште, да се бори против неколицине за спас целине. Ми смо говорили о нашим кожарским трговцима; они се у Београду могу избројати на прсте, њихова пак несавесност и грабљивост доводе у очајање и проваст хиљадама невиних, остављених сами себи, незбринутих, од својих хранитеља раздвојених породица. Не може хуманије борбе бити од те, коју би морао Месни Одбор и даље предузети и нове прихватити. Ако не посве убрисати, а оно ублажити сузу београдском становништву; заштити га од непотребног ризика значи, вршити најсветију дуж-

ност у овоме добу, када Србија ствара садањом крви поколење, које ће у својој будућој величини морати да пали кандило захвалности својим претцима. Београдска општина, као престоница са Месним Одбором нису обични; они припадају историји и као такви требају да делају. Никаква обзира не треба имати; једини обзир мора бити: олакшање и омогућавање живота свога грађанства. Тај правац и такав рад олакшање, умירהње душе, даје и одлучну храброст они у рововима, који стварају Србијину величину. У такоме раду ми ћемо и Општини и Месни Одбор свесрдно помоћи и заштитити од спекулативних напада.

Немци и Бугари

— Аустро-Немци нуде Македонију и Стару Србију —

Букурешт, 19. авг.

Софијски дописник „Журнага де Балкана“ јавља својме листу, да му је једна угледна политичка личност у Софији изјавила, да су Аустро-Немци понудили Бугарској целу Македонију и један део Старе Србије, само да остане неутрална.

Кружски савет у Румунији

Букурешт, 19. авг.

Јуче је одржан у двору кружски савет, за који је краљ нарочито дошао у Букурешт, на коме је већано о мерама које треба предузети због наглог нагомилавања немачке и аустријске војске на румунској граници у Буковини и јужним Карпатима.

Женски свет

Неколико љубави

Леди Мери олсује у својој књизи „Љубав“, поред обилне студије о љубавном осећању, неколико примера љубави: „Ја сам познавала једног младог, плавог човека, који је имао

необично савише очи, и свирао варијације на клавиру у пуној вештини. Његов је стан био у улици вечитог хлада у једном крају Париза који вас опомиње на Версаљ. Преко од његове куће становала је лепа Жанета, уметница на клавиру. Њих двоје су се познали у летњим ноћима преко звука са клавира. Изјавили су један другом љубав преко арија чији су разнобојни акорди претстављали нијансу у њиховим осећањима. Они су се волели пуне три године, ма да никад нису проговорили ни једне речи. Клавири им је био мост преко кога су њихова срца долазила једно другоме у посету. Али ипак зато њихова љубав (не беше ни у чему другојачија од осталих љубави: они су се љубили (ма да не физиолошки ипак врло страшно), били љубоморни једно на друго, прекоревали се узајамно, плакали у тешким часовима, приређивали расанке, и чинили све у оште што чине и остали обични љубавници. Па чак и њихов расанак био је исти као и код других. Једнога дана када је падала априлска киша и мирисао у салону Жанетином дупли лила јоргован, млади, плави човек са необично савивим очима нехотично је свирао варијације „пролетњег сна“. Жанета је песму разумела као охладњело осећање код свога драгана, одговорила му је истом музиком долажући на завршетку два сувишна акорда, који су требали да значе подсмех. После т га дана арије двају љубавника нису се сливале у један тон. И кад је јесен зашумела жутим лишћем, тај шум је био довољан да за увек заглуши звуке са клавира уметнице Жанете и младог, плавог човека са необично савивим очима.

У идућем броју о једној другој љубави.

Зор.

Шала

Младенци (показујући своје познанику новорођенче): Но, како вам се допада дете. Право реците на кога личи?

Познаник: Опростите, ја сам тек два дана овде у вароши и још не познаје све личности.

Претплата на „Стражу“ стаје 1 динар месечно

Србија је учинила своје!!!

— Ако дође до неспоразума на Балкану Бугарска ће бити одговорна —

БУКУРЕШТ, 19 августа.

У Букурешту се већ неколико дана бави једна угледна политичка личност веома блиска данашњој влади у Француској. Пред кореспондентом „Тајмса“ иста је личност изјавила, како је француском посланику у Букурешту из Софије стигао поверљив извештај, да је српски посланик на софијском двору г. Бошко Чолак-Антић, покушао по упутствима из Ниша да поведе не посредне преговоре са бугарском владом о компензацијама које Бугарска од Србије тражи. Г. др. Радо-славов, председник бугарске владе одбио је г. Чолак-Антића, изјављујући да не може са Србијом непосредно да преговара. После овог грубог одбијања, које мора учинити веома тежак утисак на владе Сила Споразума Бугарска је изгубила и оно мало симпатија, и ако не дође до споразума међу балканским државицама, одговорност ће пасти на Бугарску! —

Бомбардован Дилиж

— Успех француских аероплана —

ПАРИЗ, 18. августа.

Једна ескадрила од 62 француска аероплана подељена у четири групе бомбардовала је јуче пећи и топлилицу мегала у Далижу бацавши на њих око 150 граната од којих 30 великог калибра.

СРБИ

и њихов положај у А. Угарској

II

Свакоме поље образованом човеку у Аустрији врло добро су познате услуге којима је српски народ задужио Хабзбургову царевину, у току нове историје и у многим приликама и сасвим је природно било очекивати да ће се владајући кругови и владајућа династија у Аустрији на један очигледно захвалан и поштен начин одужити том српском народу. Али, Аустрија која је научила да редовно зачуђава и зграњава свет својом фамозном незахвалношћу, лицемерношћу и перфидношћу и у овој прилици и у овом конкретном случају поступила је по својој правили. Она

је у место награде српском народу за његово у свима приликама одано и лојално држање, тај народ неграла, требала и уништала. Нису ретки примери у историји који на еклатантат начин показују систематско и прорачунато запостављање и уништавање српског народа у границама двојне монархије. Сви знамо за несумњиве и стварно корисне услуге које је српски народ у XVII веку учинио поменутој монархији, у њеној тешкој борби са тада силном турском империјом, и Аустрија се одужила тим начином што је у даном критичном тренутку оставила свога савезника на милост и немилост обести и двљачком инстинкту фанатизованих Турака.

Затим је ноторно позната корист и услуга коју је Аустрија имала од српске

авијације и интервенције у мађарској побуни од 1848 године; уједињени преко-савски српско-хрватски и србијански пукови, уз ефикасну помоћ Русије, спасили су монархију од сигурне пропасти и слома. У тој побуни Срби су се, скоро у националном заносу, борили за ствар Аустрије, као за своју сопствену. И у место обећане награде: стварања српске војводине, долази предавање Срба такође на милост и немилост противнику, у овом случају, Мађарима. И тако је стално у место награде долазила казна! Увек најдубље разочарење! Такви би се примери могли наводити у бесконачност. Да не помињемо услуге које јој српски народ учинио у другим разним ратовима, специјално у аустро-италијанском или аустро-пруском у којима су се Срби борили херојски и најбоље од целокупне аустријске војске.

И тај народ који је у свима приликама толико лојализма и поданичке верности показао био је увек у пониженом и готово неправном положају у аустријској монархији.

Италијаки у Дардакелима

— 40 бродова се кренуло за Дарданеле —

Софији, 19. авг.

„Балканској Трибуни“ телеграфисти из Дедеагача, да путници који су тамо стигли пре два дана причају, да су видели у Белом мору око 40 италијанских бродова, који путују за Дарданеле.

Код Риге

— Чланак „Новог Времена“ —

Изгубивши пралично од својих бојних јединица приликом уклањања мивских

заграда, немачка је флота са великим снагама ушла у залив Риге. Наравно, претрпљени губитци у лађама, као и они које ће немачка флота претрпети у будућности, нису жртвовани узалуд, услед чега и улазак флоте у залив не треба сматрати као демонстративну већ као најозбиљнију намеру да развију морску операцију против Риге и источне обале тога залива. Претрпевши велики неуспех у свима операцијама против Риге на суви, са западних и јужних прилаза к њој, Немци су се одлучили да те операције потпомогну са северне стране. Немцима је врло потребан обухват, без којег они нису дејствовали ни на једном фронту, а овде се он показао могућан у виду десанта са севера. У тој намери је немачка флота и ушла у залив Риге, да својим господарством на мору осигура и чак прикрије искрцавање на ма ком месту у позадини Риге. Али извршењу тога задатка немачке флоте јако смета наша Балтичка флота, која јој је нанела озбиљне губитке још при форсирању пролаза у залив Риге. Будући принуђена, услед надмоћности непријатеља, да се држи одбранбене акције, наша ће флота све време, водећи бој са немачком флотом, бити за њу увек велика опасност у случају да Немци предузму операције са десантом. Налазећи се на крилу и чак у залеђу немачке флоте, она увек може својим jakim надводним и подводним налетима пробити морску заштитницу десанта и потопити десант. Стога се може закључити, да ће се учешће немачке флоте поглавито изразити у гађању тешком флотском артилеријом обалског пута који са запада води у Ригу. Па ипак, појава немачке флоте у заливу Риге, у вези са развијањем знатних немачких снага код Јанова, до-

казује да се ми налазимо уочи много већих и жешћих бојева, него што су били они који су се водили између Буга и Вјепржа, а сада се воде на путевима ка Бјелостоку, Бјелску и Брест-Литовску. Из груписања немачких трупа које се врши између Риге и Вјелије, као и код Ковна, може се видети да немачке коњичке масе генерала Шметова потпомогнуте лакош пешадијом, прикривају од стране Двинска операцију обухвата нашег десног крила у опште и операцију управљену на опкољавање наше Ковенске групе трупа на по се...

Султан се плаши

Енглеских подводних бродова

Солун, 19. авг.

Јављају из Цариграда да се Султан јуче преселио из своје омиљене палате Долма-Бекче дубље у варош. Ова мера је предузета из бојазни да енглески подводни бродови, који се стално појављују пред Цариградом, не би једног дана бомбардовали и његову палату.

Потопљен транспорт

— Успех енглеског хидроплана у Мраморном Мору —

Рим, 18 августа

Итал. Телегр. Агенцији саопштавају из Атине, да је један енглески хидроплан успео да потопи у Мраморном Мору један турски транспорт војске.

Дневне вести

Министарска седница

Јуче по подне одржана је у министарству иностраних дела министарска седница под председништвом г. Пашића. На овој седници конференцисало о одго-

ПОДЛИСТАК

Pierre Loti:

Madame Hrysantème

Ив ужива у мојој жени, радује се кад је у њеној близини, исто овако као дете што се радује играчки па ме непрестано уверава како је држесна.

А мени је већ постала досадна... И кад се нађем на само с овим малим створом, који без престанка удара у гитар, ја се тад загледам у даљину, у далека брда и долине — тада бих се најрадије заплакао од жалости...

...13. јула

Ноћас, док смо лежали у нашој кућници, око 2 сата зашупта вешто по крову. — Нидзуми*) прошапутала

*) „Нидзуми“ ивачки мив.

Хризантема.

И одједном паде ми на памет друга једна реч из једног сасвим различитог језика, којим се говори да леко одавде: — „Сечам!“... Реч, коју сам као и све друге сличне ствари научно налазећи се у пријатном друштву једне дивне жене, исто овако у глуво доба ноћи као данас. — „Сечам!“... Једне од првих стамбулских ноћи, под кровом тајанственог Ејуба**) кад нам је са свију страна претила опасност, зачујемо на дрвеним басамацима неко трчкарање, које ме весма узнема, док ме моја драга Неджиба није умирала једном речи свога чаробног језика: „Сечам!“ (мишев).

И при самој овој помисли свога ме подиђу жмарци. Причињено ми се као

**) Описано у роману „У харему“.

да сам се тргао из неког десетогодишњег сна. С неком мржњом погледао сам на лутку, која је лежала поред мене, запитао сам се за циљ овога брака, а — испуњен срббом и самооптужбом — дигох се, да и зађем испод плавог шатора...

Поћем право на веранду... погледам на звездано небо. Дубоко испод мене спавао је мирно и у дубоком сну Нагасаки, а под бледом месечином зујали су најразличитији цврца. Иза мојих леђа угледам нашег позлаћеног буду, пред којим су подрхтавала кандилца. И он се смеје оним несносним будистичким смехом... Његова присутност ствара ми непријатност и одвратност, која ме свог прожима — можда и због тога, што још никада нисам спавао под заштитом овога бога...

Усред ове мртве тишине и дубоко-црне ноћи трудим се да прикупим мисли, које ме непрестано одводе у Стамбул... Ах, како је тешко сневати о Стамбулу, о његовим тајанственим вртovima и харемима, о цариградском Златном Рогу у овој јапанској околини!

Кроз плавичасту маглу, која влада у соби, видим тело моје мале Јапанке, која се грациозно испружила у својој ноћној хаљини.

— Наставиће се —

Неухваћени шпијон

— Црта са Берлинског Конгреса 1878. —

Седнице Берлинског Конгреса држане су у највећој тајности. Свакоме делегату забрањено је, да ишта икоме саопштава о току дебате, а најмање, да сме неко

нешто новинама саопштавати. Исто је то забрањено секретарима конгреса, а за одржање те наредбе, секретаре је пратило небројено детектива. И крај светелике обазривости, у Лондонскоме „Тајмсу“ изашли су сваки дан највернији извештаји о целокупном току и решавању конгресних седница.

Бизмарк када је читао то, скакао је добеснива. Сви делегати су били узрујани, а војни аташеји заступљених сила на Конгресу, примили су сами на себе дужност шпијунаже, не би ли само пронашли онога, ко гок седница издаје.

„Тајмс“ је у Берлину имао свога известиоца и на њега се сва пажња обратила. Сматрало се, да не може нико други то достављати, до ли он. Истина, он је редовно сваки дан своје листу слао из Берлина сво-

вору на ноту Сила Споразума.

Г. П. Маринковић

Наш посланик на букурешком двору, г. Павле Маринковић, који се неколико дана бавио у Нишу важним послом отпутовао је јуче по подне на своју дужност.

Код белгијског посланика

Француски посланик г. Боп и бугарски г. Чапрашников посетили су белгијског посланика и са њиме имали дужи разговор.

Кретање војних аташеја

Енглески војни аташе који се бавио извесно време у новим крајевима вратио се јуче у Ниш. Грчки војни аташе, допутовао је из Атине у Ниш.

Из министарства правде

Дознајемо да се у министарству правде приводи крају указ о унапређењу и размештају нижег судског особља.

Руски шећер

Главни одбор за набавку животних намирница наручио је у Русији већу партију шећера у коцкама и глави.

Аутомобили

Поштанско-телеграфско одељење министарства грађевина поручило је у Француској 30 аутомобила. Ови ће се аутомобили употребити за пренос поште у новим крајевима.

Унапређени лекари

Лекари овдашње француске мисије г. г. д-р Дежанкур и д-р Есклиз унапређени су у више чинове и то д-р Дежанкур унапређен је за потпуковника, а д-р Есклиз за мајора.

Југословенски Гласник

Друга свеска „Југословенског Гласника“ изашла је из штампе и разаслата је већ претплатницима.

је извештаје, али шифриване, које берлинска полиција није могла решити. Требало је пронаћи с киме се он дружи из конгреса, који би му те извештаје могао дати, јер са улице их није могао сазнати.

Он је станао у једном из првих берлинских хотела. Један виши полициски чиновник прерушен је био у келнера дотичнога хотела, који је и најмањи покрет известичев пратио.

Али он на њему ништа није приметио, нити је видео, да се с њиме ико састајао, који би му могао што из седнице доказати, а ипак је сваки дан у „Тајмсу“ излазио највернији извештај о току седница. Келнер-детектив, могао је само извести, да известилац долази редовно по ручку у хотел, ту затворен у својој соби ради до пред вече, за-

Уметничко Занатска Школа

Упис у Уметничко-Занатску школу вршиће се од 20. ов. месеца. За нове ученике примаће се они којима је признато да су свршили четири разреда гимназије, реалке или више женске школе. Ако се при-

јави око 10 нових и бар 15 до 20 старих ученика, школа ће отпочети свој рад у месецу септембру. Упис се врши у школској згради: Краља Петра улица број 4, сваког дана од 8—10 часова пре подне.

наших глава, паде недалеко од нас и заре се у земљу. — Шта је то? — повикаше неки. Умуваше се, појурише код топова очекујући наредбу, да и они избаце неколико зрна. Само се каплар Милојко, не узнемири.

— Што сте се узмудили? — почнем корити другове. Та зар нисте видели мало пре да је падала киша. Па зато Шваба и пуца, јер се боји да му не зарђају цевки. А ено виш да је граната мокра, јер није експлодирала.

ЈУДА

— Бугарска је закључила споразум са Турком —

ПАРИЗ, 16 августа.

Сва штампа коментарише вест о закључењу турско-бугарског споразума. Неки листови расположени Бугарској препоручују да се сачка потврда те вести пре него што би се изјаснили. Међутим, већина листова оцењује са строгошћу држање бугарске владе и наглаве да су предлози Четвртог Споразума дали маха Бугарској да врши притисак на Турску како би добила што веће користи за себе. Бугари ће тим споразумом са Турком покушати да врше притисак на Србију да би добила од ње што веће концесије ако би она била расположена да их чини. Овде се и даље тврди да још нема никакве потврде о закључењу споразума. Међутим, једна депеша из Софије коју је објавио „Матен“ јавља да су протоколи већ потписани по којима Турска уступа Бугарској 10 км територије источно од Аниса, железничка станица Карагач остаје Бугарској, има још да се уклоне неке тешкоће у питању територије у правцу Мидије. Хаки паша садашњи амбасадор Турски у Берлину изјавио је како се тврди да још није добио званичну потврду да је споразум већ потписан, али он зна да споразум постоји; што се његове садржине тиче не може ништа рећи јер споразум остаје тајна за сад. Стефан Пишон ко-

ментаришући закључење бугарско-турског споразума изјављује да Турска не би чинила Бугарској тако значајне концесије без каквих обавеза са бугарске стране, и да турско-бугарски споразум о коме се преговарало преко Немачке и који има за основу знатне турске уступке баш у тренутку када Савезници воде преговоре са балканским државама за воспостављање Балканског Савеза показује да бугарска влада није покушавала да ступи у какве обавезе противу Турске или да се ослободи германских утицаја.

Остала листа се питају зашто је генерал Фичев замењен Жековом и виде у тој промени неку хотимичну манифестацију пошто се зна, да је Фичев одбио да суделује у нападу од 16 Јуна 1913 год. против Србије и Грчке. Напротив генерал Жеков, има наторне симпатије према Турској. Одлазак Фичева је дакле врло необичан у тренутку када је питање о ускрснућу балканског савеза.

Из ратне торбице

Забелешке једног наредника

Киша је била престала. А благо се пролетње сунце усуди да појави. Војници се опет развијаше из куће, сваки је узео по нешто да ради. Дуже се граја. Али одједном ту грају надвиси пуцањ аустријског топа, и граната прелете преко

наших глава, паде недалеко од нас и заре се у земљу. — Шта је то? — повикаше неки. Умуваше се, појурише код топова очекујући наредбу, да и они избаце неколико зрна. Само се каплар Милојко, не узнемири.

Последње вести

Наше бојиште

— Утврђивање Јарка. —

КРАГУЈЕВАЦ, 19 августа. — У току 17 априла спречено је непријатељу утврђивање код Јарка Јодакле је непријатељ изнео 17 тешко рањених и погинулих својих војника као што је то примећено са наше стране.

— Краљ Никола на фронту. —

ЦЕТИЊЕ, 17 августа. — Краљ Никола је јуче посетио херцеговачки фронт црногорске војске. У његовој пратњи налазио се српски посланик г. Махајловић. Краљ је обашао више положаја и провео је један дан и једну ноћ међу трупама које је храбрио и одушевљавао за нове жртве поткрепљујући у војнике победу наших моћних савезника над непријатељем чији је слом неминован. Краљ је овом приликом посетио и нека од оних места на херцеговачкој граници која су тесно спојена с многобројним успоменама на његове ратне успехе из младости.

На западу

— Прса у прса. — Артиљериске борбе у Белгији — Акција на француском бојишту. —

ПАРИЗ, 19 августа. — Веома јаке артиљериске акције у Белгији на фронту Стенстрете, Хеце и у Артоа између Невила и Араса. Немци су изабацили на варош Арас неколико граната великог калибра. Каноада је била такође веома јака на северном Везру као и шуми Аирмон и Сероно од Флинеја.

Примирје (?)

Између Русије и Немачке

ПЕТРОГРАД, 19 августа. — Холандски лист „Мазбонд“ вели да је сазнао из доброг извора да је могућно примирје између Русије и Немачке. То обавештење је засновано на чињеници што на објавама за одсуство немачких официра, који долазе са источног фронта стоји, да се на случај закљученог примирја са Русијом за време њиховог одсуства не морају више враћати на фронт него отићи резервним батаљонима по гарнизонима.

„Еверпенк“ је овлашћен да најкатегоричкије демантује вест о могућности примирја на које Русија и не помишља.

тим иде на централни телеграф, ту преда врло дугу шифровану депешу, коју у Берлину нико не разуме; затим се шета по улицама, па затим дође у хотел и легне, без да се и с ким састане. Али сутра на вече се у Берлину попуно верпо и испршно чита ток извештаја са Берлинског Конгреса.

Известилац ручавао је у једном фином рестаурану, у непосредној близини зграде, у којој се одржавају седнице Берлинског конгреса. Требало га је и ту шпијонирати за келнера, који га је послуживао, постављен је опет један виши полициски чиновник. Осим тога, аустријски аташе при аустро-угарском посланству, у Берлину, одређен је био, да обојицу шпијонисте са једним чиновником из истога посланства. Ништа нису могли да примете. Из-

вестилац „Тајмсов“ долазио је редовно и увек у исто време на ручак. Скинуо је свој шешир и свешао га на вешалицу, која је била мало даље од његовога стола, па је онда узео новине у руке и задубивши се у њих, није никако очи ни дизао, нити је икога посматрао, него је поред читања појео ручак свој и одмах отишао.

Али у „Тајмсу“ су редовно излазили извештаји, а Бизмарк и Андраши скакали су од љутине.

У истоме хотелу ручавао је и један секретар конгреса, чиновник, који је уживао поверење у немачком министарству иностраних дела, бар Бизмарк је у њему имао поверење. И он је редовно долазио на ручак, скидао је свој шешир и вешао га о чивилук, о коме је вешао свој шешир

и известилац „Тајмсов“.

И он је мврно седио за својим столом, који је био удаљен неколико метара од известичевог стола, и задубивши се у новине јео је поручено јело и није о чију својих дизао, нити је икога погледао, а камо ли с киме проговорио. Аустријски аташе, као шпијун, не само да није могао на том секретару опазити што сумњиво, него је држао, да тај секретар има исту шпијунску дужност, као и он. Ништа се није могло постићи, а извештаји у „Тајмсу“ су редовно излазили и то опширно и потпуно истинити, да је Солсбери, делегат енглеске владе, који је предложио окупацију Босне и Херцеговине, рекао: „Ја не треба да шаљем извештаје својој влади, „Тајмс“ ик опширније доности, него што би их могао ја слати.“

Тај злосретни Берлински Конгрес довршен је, а у „Тајмсу“ су редовно излазили извештаји са тајних седница, а известивоца нису могли пронаћи. Тек после десет година, решена је та тајна. Известилац и онај секретар имали су савршено исте шешире, које су вешали о једном чивилуку. При одласку известилац је узимао секретаров шешир а секретар известичев. Кад су дошли у своје станове, сваки је од њих распорно свилене поставе у шеширама; известилац је нашао испод поставе опширан извештај седнице, којег је известилац шифривао и послао „Тајмсу“, а секретар је нашао у своме шеширу немачке вредности.

Та је тајна откривена. Али тајна садржине тајних седница открива се данас у овоме европском рату.

Анекдоте

— Из живота великих људи —

Млади математичар Бије, читао је пред Француском Академијом Наука један свој оригиналан рад. Кад је завршио са читањем, скупљени научници честитали су му на успеху. Међу осталима и Латлас, чувени математичар, похвалио је јасноћу његовог доказивања, позвав га у исто време својој кући. Код куће, Латлас, извади из свога ормана једно парче пожутеле хартије и пружи га госту. Млади математичар изненади се кад на тој жутој хартији познаде одавно решени проблем за који је он побрао толико лаворике. Латлас је до своје смрти ћутао о томе, и то би остала тајна, да сам Бије, не призна после неколико година од смрти Латласове.

Ото Вајс:

Овакви омо

(АФОРИЗМИ)

Зло вије у томе што смо венчани — већ у томе што се у браку налазимо сваког дана.

Нису увек неутрални — и равнодушни.

Из дечијег света

Дражесна дефиниција

Госпођа Јовановићка је дражесна жена. Има масу обожаваца, који је кришом посећују. Једног дана упита јона свога Стевицу: Је ли, Стевице, да ли ти знаш шта то значи бити „непростојан“.

— Знаш, мамице, то је кад је неко присутан.

Разно

Како се леми разбијено стакло, порцулан и т. д.

Многој домаћици задаје велико раздражење и жалост, кад јој се нехотично омакне из руке какав скупocen и луксузан стаклен или порцулански суд. Она га онда шорве ногом и разнесе у још неколико комада, па оде у радњу и купи нов.

То је запазио један супруг хемичар и онда пронашао средство да се томе злу стане на пут. Његово средство за лемљење стакла, порцелана и т. п. зове се „порцелан-кит“ или „дијамант-кит“. Може се добити у свакој дрогерији.

Кад се какав суд разбије парчад треба брижљиво покупити и склонити на сигурно место, док се не пружи прилика да буду залемљена. А тада се поступа овако: свако парче треба добро загрејати на шпичу,

нарочито ивице где је прело. Затим умочити четкицу у „порцелан-кит“ и премазати њоме пукотину, па онда брзо саставити два одговарајућа дела. Кад се охладје делова се више не могу раздвојити (док се опет не разбију).

Белешке

Ради радовања пољопривредницима у крајевима пострадалим од непријатељске војске, Министарство Народне Привреде извршиће набавку већих количина семена од озиме пшенице, ражи и јечма. Семе мора бити од овогодишње жетве, потпуно здраво, једно, чисто и једнолико.

Позивају се они, који би тога и таквог семена могли испоручити, да најдаље до 25 августа ове г. поднесу понуде Министарству Народ. Привреде (Пољопривредном Одељењу) или Одбору за сејидбу, обраду и сређивање усева у Србији. У понуди ће се означити:

1. која се количина од којег семена нуди;
2. на којој ће железничкој станици у земљи бити предаја и чијим џаковима и
3. по којој се цени нуди са утоваром у вагон на предајној железничкој станици.

Уз сваку понуду мора бити приложена мустра од дотичног семена (најмање 1 кило), по којој ће се извршити предаја и пријем.

Закупљено семе има се предати почев од 1. септембра па најдаље до краја истог месеца. Ради гаранције за тачну испоруку понуђене количине понуђачи ће, кад им се понуде уевоје, положити прописну кауцију.

Српском Друштву Црвенога Крста потребно је за огрев 1000 куб. метара дрва букови и церови прве класе. Ко би се хтео примити ове испоруке нека се јави Друштву са понудом. Ближи се услови могу сазнати у Друштвеном Дому у Нишу.

Команда Коморе Војне Београдске Станице, продаваће на дан 21. августа ове год. на јавној лицитацији ждребад пред кафаном „Жељевом“.

Почетак у 9 час. пре подне. О овоме извештавају се заинтересовани.

Ратна пошта

Петоро ситне деце са својом мајком моле свакога, ко би шт знао о војном обвезнику трећепозивцу Панти Стојановићу IV чета III батаљон, XV пука Моравске Дивизије, да јави уредништву овога листа.

Издања „Литературе“
С. Б. ЦВИЈАНОВИЋА
— Београд —

Исидора Секулић
ПИСМА ИЗ НОРВЕШКЕ
Дин. 250

Милица Јанковић
ИСПОВЕСТИ
Дин. 250

Антон Чехов
ОДАБРАНЕ ПРИПОВЕТКЕ
Дин. 3—

Алфонс Доде
САФО
РОМАН ИЗ ПАРИСКОГ ЖИВОТА
Дин. 3—

Ст. Винавер
ПРИЧЕ КОЈЕ СУ ИЗГУБИЛЕ РАВНОТЕЖУ
Дин. 1-20

275 1-4

Свесловенска Књижарница отворена је.

НОВО! НОВО!
ФРАНЦУСКЕ РЕЧИ
распоредбене логичким радом и
Француско-Српски разговори
од
Др. К. ПЛЕЦА
професор француске гимназије
Цена дин. 1-50

ГИ ДЕ МОПАСАН
ПРИПОВЕТКЕ
МИС ХАРИЕТА
НАСЛЕДСТВО
превод
ГРГУР БЕРИЋ
професор
Цена дин. 2.
Најбоље дело чувеног романијера

МИЛОРАД ТИПСАРЕВИЋ
КРИЗА
МЕЂУНАРОДНЕ ЕТИКЕ
— ПОКУШАЈ АНАЛИСЕ НЕМАЧКЕ РАСЕ И ГРЕХОВА БЛОКА ЦЕНТРАЛНИХ (ГЕРМАНСКИХ) ЕВРОПСКИХ СИЛА.
—
Врло актуелно
Цена дин. 1-20

Књижарима уобичајени рабат
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРА
Е. АЈХШТЕТ — МЛАЂИ
— БЕОГРАД. —
272 3-5

РАЉСКОЈ ФАБРИЦИ ЦЕМЕНТА А. Д. У РАЉИ
ПОТРЕБНО ЈЕ ОДМАХ

8 буради машинског зејтина

Ко има ту количину на расположењу, нека изволи послати цене по 100 кгр. и мушту Управи Фабрике Цемента у Раљу
280 1-3

ПЕЧАТОРЕЗАЧКА РАДЊА ИЗ БЕОГРАДА

Мирка Ерленвајна

Обреновића улица преко од „Руског Цара“ у НИШУ

Прима поруџбине печата и штампарије Гравира златне и сребрне ствари, израђује брзо и солидно по умереној цени. На захтев шаље свој илустровани печовник.
274 5-10

ЛОМНИЧКА КИСЕЛА ВОДА

Закупац сам Ломничке Киселе Воде. На стоваришту / имам воде у флашама од 1/2, 3/4 и 1 литар. Ко потребује нека се изволи обратити потписаном закупцу.

Ко жели, може послати кога са флашама на извор или потписаном, где ће добити потребно одобрење за воду.

За ближа обавештења може се свако обратити закупцу

Љуб. Ристићу

193-31—

гостиничару хотел „Касина“ Крушевац.

Нашем никад незаборављеном и непрежаљеном сину и брату

Милутину Дрожићу

Јаку нареднику VIII пука I позива и железн. чиновнику који херојски положи свој млађани живот на олтар отарбине 27 августа 1914 године даваћемо годишњи парастос 25 августа у селу Стублинама код цркве у 11 сати пре подне, молимо сроднике и пријатеље и Милутинове другове који се налазе ту близу да изволе присустввати овом тужном помену.

Вечито ожалосћени:

Отац: Срећко; мајка: Јаглика; сестра: Миленија; баба: Ката; стричеви: Матеја, Живота; ујаци: Антоније, Панта; тетка: Кристина; тећа: Живко Карић; браћа од тетке: Душан Димитријевић машиновођа, браћа од стричева: Милица и Милован; снаја: Радмила и остала родбина
276 1-2

НАЈВЕЋИ ЗАВОД У СРБИЈИ

ЗА ДАВАЊЕ ПОД ЗАКУП

КИНЕМАТОГРАФСКИХ СЛИКА

ГЕНЕРАЛНО ЗАСТУПНИШТВО ПАРИСКЕ ФИРМЕ

„ПАТЕ ФРЕР“

БЕОГРАД, КНЕЗ-МИХАЈЛОВА УЛИЦА БРОЈ 41.

Препоручује своје богато стовариште особитих кинематографских слика (филмова). — Исто тако има на стоваришту свију новитета у апаратима и саставним деловима, марка „ПАТЕ ФРЕР“ — за кинематографска позоришта.

279 1-3

